

Sammanfattning

Hushållens förmögenhet fortsätter stiga

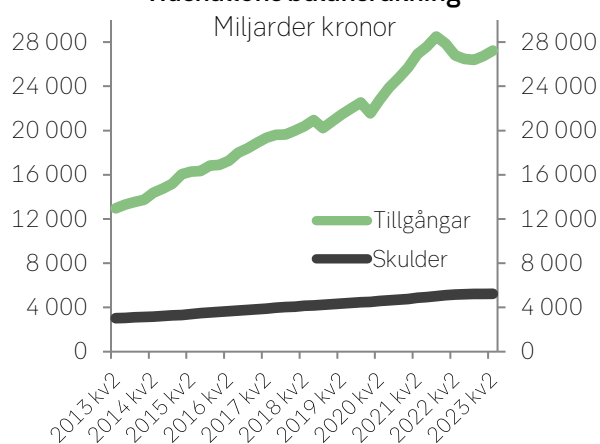
- Under andra kvartalet ökade hushållens tillgångar med 492 miljarder kronor till 27 217 miljarder kronor
- Skulderna ökade med 14 miljarder kronor till 5 232 miljarder kronor
- Hushållens nettotillgångar ökade med 478 miljarder kronor (+2,2 procent)

Under årets andra kvartal fortsatta inflationen att falla tillbaka från toppnoteringen runt årsskiftet, om än med en bra bit kvar till inflationsmålet på 2 procent. Under kvartalet sjönk livsmedelspriserna för första gången sedan november 2021 samtidigt som semesterrelaterade tjänster steg i pris. Riksbanken fortsatte höja styrräntan med en dubbelhöjning och en enkelhöjning men den tydligt nedåtgående trenden av inflationen ingjuter hopp om att räntetoppen kommer under årets andra halva, vilket skulle innebära att hushållen kan börja landa i ett nytt normalläge. Boprisutvecklingen var sidledes under kvartalet med avvaktande hushåll, vilket återspeglas i ett lågt antal sålda bostäder. Även börsen utvecklades sidledes men hushållen har fortsatt spara såväl i värdepapper som på konto. Hushållen har också fått diverse tillskott under kvartalet i form av det andra elstödet på närmare 10 miljarder kronor, skatteåterbäring och aktieutdelning, vilka bidragit till ett starkt nysparande.

Det starka nysparandet ledde till att nettoförmögenheten ökade till 21 985 miljarder kronor. Det är 357 miljarder mer än samma kvartal förra året, men nästan 1 500 miljarder mindre än vad nettoförmögenheten var när den toppade i slutet på 2021.

Under kvartalet ökade hushållens samlade tillgångar med 492 miljarder kronor till 27 217 miljarder kronor. Fastighetstillgångarna gick i motsatt riktning och utvecklades negativt under kvartalet medan både aktie- och räntetillgångarna ökade. Efter fyra kvartal med negativ utveckling har den årliga förändringen av hushållens samlade tillgångar nu vänt uppåt och ligger på 1,6 procent.

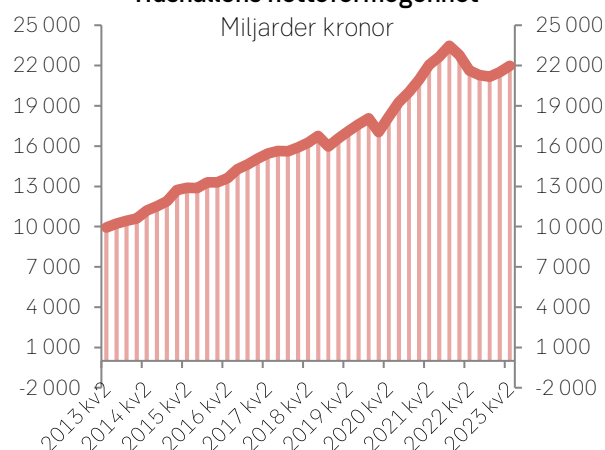
Hushållens balansräkning

Tillgångarna består av bostäder, försäkringar, aktiesparande, fondsparande, sparkonto, premiepension och obligations-sparande. Den enskilt största tillgången, bostäder, utgör nästan hälften av den samlade förmögenheten. Samtidigt motsvarar aktietillgångarna en tredjedel av förmögenheten. Det innebär att tillgångarna till stor del drivs av utvecklingen på bostadsmarknaden och börsen och endast i mindre utsträckning av det kvartalsvisa nysparandet.

Den andra sidan av hushållens balansräkning, den aggregerade skuldstocken, fortsatte att stiga under det andra kvartalet. Skulderna steg med 14 miljarder kronor, en ökning med 0,3 procent. Det är första gången under Sparbarometerens historia som skuldökningstakten är under 1 procent fyra kvartal i rad. Vid utgången av andra kvartalet uppgick skulderna till 5 232 miljarder kronor. På årsbasis har skulderna vuxit med 1,2 procent, vilket är långsammare än föregående kvartal då förändringen var 2,4 procent, och första gången som den årliga skuldökningstakten är under 2 procent. Tillgångssidan växte i snabbare takt jämfört med hushållsskulderna, vilket gör att hushållens samlade nettoförmögenhet, tillgångar minus skulder, ökade under kvartalet. Hushållens nettoförmögenhet steg med 2,2 procent och låg vid utgången av det andra kvartalet på 21 985 miljarder kronor.

Hushållens nettoförmögenhet

Hushållens nysparande under andra kvartalet uppgick till 202 miljarder kronor. Det är 11 miljarder mer än nysparandet under motsvarande kvartal förra året och nästan dubbelt så mycket som nysparandet under föregående kvartal. Det drevs till största delen av sparande i tjänstepensioner (55 miljarder) och sparande på konto (50 miljarder).

Kv2 2023 ¹	Miljarder kronor
Ingående värde	26 725
Förändring räntetillgångar	+157
Förändring aktietillgångar	+390
Förändring fastighetstillgångar	-55
Varav nysparande	+202
Utgående värde	27 217
Skulder	-5 232
Nettotillgångar	21 985

¹ Avrundade siffror vilken kan bidra till differens i summering av tabell.

Tillgångar

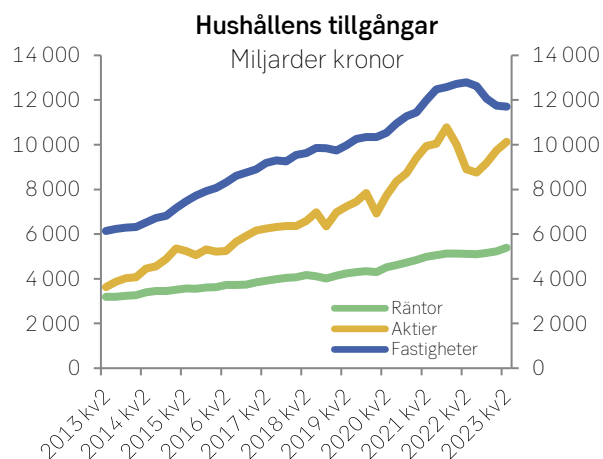
Starkt nysparande ökar tillgångarna

- Hushållens aktietillgångar steg med 390 miljarder kronor
- Fastighetstillgångarna sjönk med 55 miljarder kronor
- Nysparande på 202 miljarder under andra kvartalet

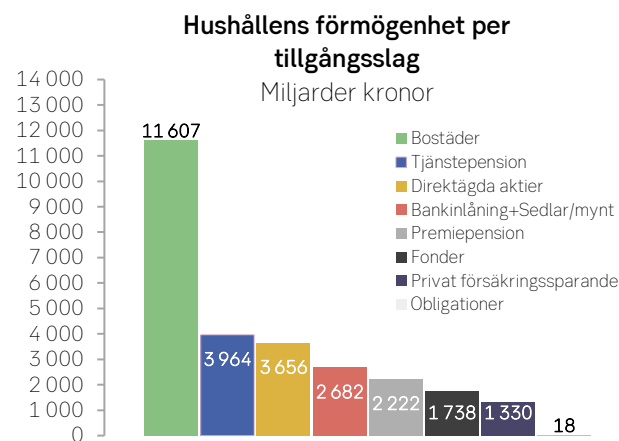
Under andra kvartalet utvecklades börsen sidledes med en uppgång på drygt 1 procent (OMXSPI). Det andra kvartalet innebar också att hushållen fick aktieutdelning och skatteåterbäring. Tillsammans med elstödet och stigande ränta på sparkonto bidrog dessa faktorer till ett starkt nysparande där både ränte- och aktietillgångarna steg. Bostadspriserna utvecklades försiktigt och steg med 0,5 procent under kvartalet. Den sidledes prisutvecklingen som varit under våren fick fastighetstillgångarna att sjunka något. Dessa har nu för första gången sjunkit konstant i ett års tid.

Hushållens bruttoförmögenhet uppgick vid utgången av andra kvartalet till 27 217 miljarder kronor. Den negativa utvecklingen vi såg under 2022 har nu vänt uppåt under 2023. Tillgångarna steg med 492 miljarder kronor, vilket är en ökning med 1,8 procent. Hushållens aktietillgångar steg med 4 procent och räntetillgångarna med 3 procent samtidigt som fastighetstillgångarna sjönk med 0,5 procent. På ett år har fastighetstillgångarna sjunkit med 8,5 procent, vilket är den största nedgången sedan mätningarna började i mitten på 90-talet. Medan aktietillgångarna står för en tredjedel av hushållens förmögenhet och räntetillgångarna för en femtedel, utgör fastighetstillgångarna 43 procent av tillgångarna. Tillgångarna fördelas mellan 5 390 miljarder kronor i räntetillgångar, 10 127 miljarder kronor i aktierelaterade tillgångar och 11 700 miljarder kronor i fastigheter.

Nettoförmögenheten, tillgångar minus skulder, ökade med 2,2 procent och uppgick vid utgången av juni till 21 985 miljarder kronor. Aktietillgångarna ökade med 390 miljarder kronor och räntetillgångarna ökade med 157 miljarder kronor medan fastighetstillgångarna minskade med 55 miljarder kronor.

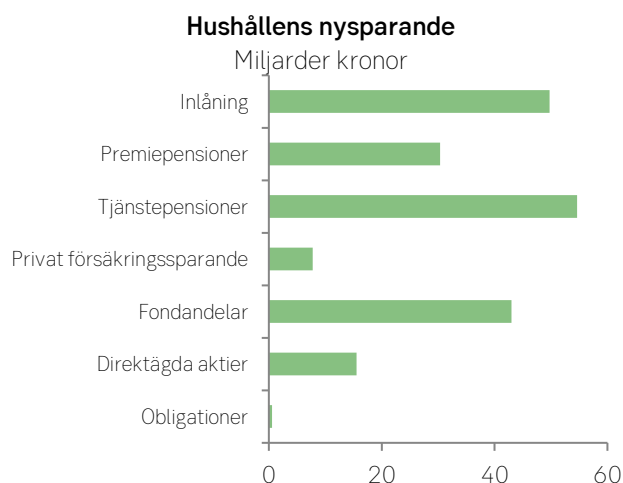

Om hushållens förmögenhet delas in i fler tillgångskategorier blir det tydligt att bostäder är den enskilt största tillgången på 11 607 miljarder kronor. Den är tre gånger så stor som hushållens näst största tillgång, tjänstepensioner (3 964 miljarder kronor). Den mer avmattade bostadsmarknaden har däremot gjort att tillgångsslaget bostäder idag ligger i paritet med värdet den hade under början av 2021.

Hushållens nysparande på 202 miljarder kronor under det andra kvartalet är nästan dubbelt så högt som föregående kvartal. Största nysparandet var i tjänstepension på 55 miljarder kronor. Därefter följer sparande på konto (+50 miljarder), fondandelar (+43 miljarder), premiepension (+30 miljarder), direktägda aktier (+16 miljarder), privat försäkringssparande (+8 miljarder) och obligationer (+0,6 miljarder).

Hushållens nysparande var starkt under kvartalet där både börsinvesteringar och sparande på konto steg. Det kan förklaras av de olika utbetalningar hushållen fick som skapat utrymme att fylla på sparkonton och återinvestera utdelningar. Ett välkommet tillskott inför semester och kommande boräntehöjningar. Det stigande nysparandet fortsätter att gå i linje med senaste Sparkollen där hushållen uppger att de ökade sitt sparande under andra kvartalet. Framåt planerar fler att ligga kvar på befintlig sparnivå vilket också bör återspeglas i Sparbarometern framöver. Under de senaste 12 månaderna har hushållen nysparat 426 miljarder kronor, vilket är strax över snittet de senaste 10 åren.

Skulder

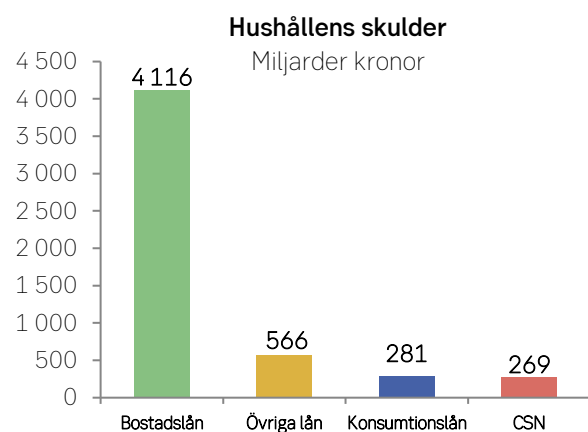
Rekordlåg årlig skuldökningstakt

- Fortsatt låg skuldökningstakt på 0,3 procent
- Under kvartalet steg hushållens skulder till 5 232 miljarder kronor
- Bostadslånen steg med 0,2 procent

De många ekonomiska osäkerhetsfaktorerna har fått hushållen att vara mer försiktiga när det kommer till att ta på sig mer skuld. Under kvartalets inledning kunde man till och med se att bolånestocken minskade från en månad till en annan. Med andra ord amorterade hushållen mer än vad de tog på sig i lån. En total negativ utveckling av skulderna har vi däremot fortfarande inte sett. I stället ökar lånen fortsatt, om än långsamt. Den årliga skuldökningstakten har aldrig varit så låg tidigare.

Hushållens samlade skulder ökade med 14 miljarder kronor (+0,3 procent) under kvartalet och uppgick vid utgången av juni till 5 232 miljarder kronor. Skulderna har stigit stadigt kvartal efter kvartal och består av bostadslån, studielån hos CSN, konsumtionskrediter och övriga lån hos finansbolag. Övriga lån definieras som utlåning till företagshushåll exklusive bostadslån samt all utlåning till hushållens icke vinstdrivande organisationer. Bostadslånen och konsumtionslånen utvecklades snabbare än föregående kvartal medan studielånen utvecklades långsammare. Övriga lån fortsatte att minska ytterligare under andra kvartalet.

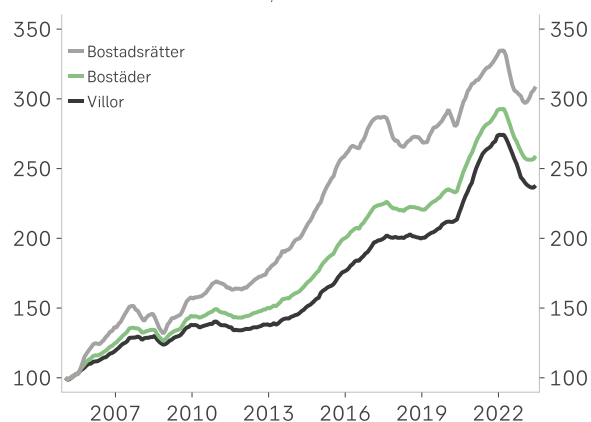
Hushållens studieskulder (hos CSN) ökade under kvartalet med 0,9 procent och konsumtionslånen ökade med 1,7 procent efter tre kvartal av negativ utveckling. Övriga lån fortsatte däremot att minska för fjärde kvartalet i rad med -0,3 procent. Den största delen av lånestocken är bostadslån vilken fortsatte att växa både på kvartalsbasis med 8 miljarder (0,2 procent) och på årsbasis (1,6 procent). Den årliga tillväxttakten sjunker således ytterligare ett kvartal och når en rekordlåg nivå ännu en gång. Hushållens bolåneskulder står för 78 procent av skuldstocken, medan studieskulder och konsumtionslån står för knappt 10 procent av skulderna.

Den viktigaste förklaringen till bostadslånens höga andel av den totala skuldstocken är den starka boprisutvecklingen det senaste decenniet. En utveckling som accelererade under pandemin. Bostadslånen är också den enda skuldkategori som aldrig minskat under Sparbarometerens nästan 30 år långa historia. Sedan första kvartalet 2022 har bostadspriserna däremot sjunkit med drygt 10 procent och det mesta talar för att priserna kommer fortsätta falla något. Det skulle kunna bryta den ständigt uppåtgående trenden när hushållen inte vill, kan eller behöver ta på sig lika stora bolån. Utvecklingstakten på bostadslån har avtagit kraftigt och aldrig varit så låg. Om den fortsätter att avta och till och med blir negativ eller om den vänder upp igen under kommande kvartal blir en utveckling att följa noga i Sparbarometern framöver.

Bostadsprisernas utveckling

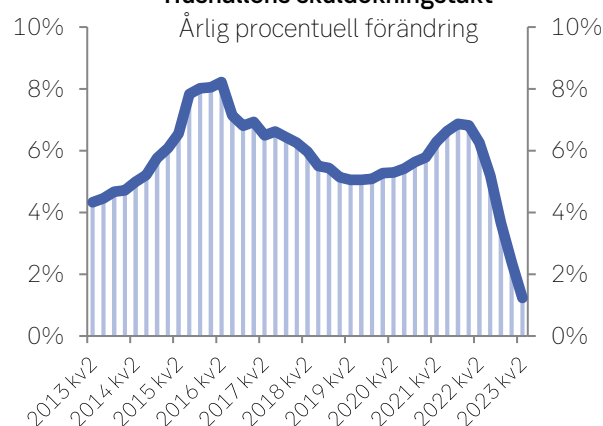
Index, 2005= 100

Sammantaget fortsätter hushållens skulder att stiga och når vid utgången av kvartalet en ny toppnotering på 5 232 miljarder. Skuldökningstakten som årlig procentuell förändring sjunker dock till 1,2 procent och är för första gången under Sparbarometerens historia under 2 procent. Således har den sjunkit sex kvartal i rad. Efter flera år av starka uppgångar ser vi nu i stället en kraftigt nedåtgående trend i ökningstakten.

Hushållens skuldökningstakt

Årlig procentuell förändring

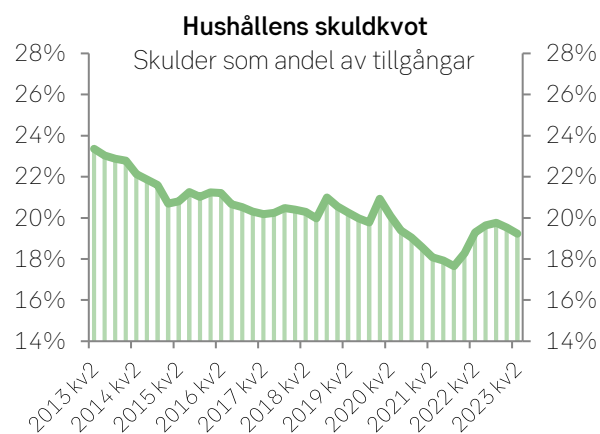
Skuldkvot

Hushållens räntekvot fortsätter stiga

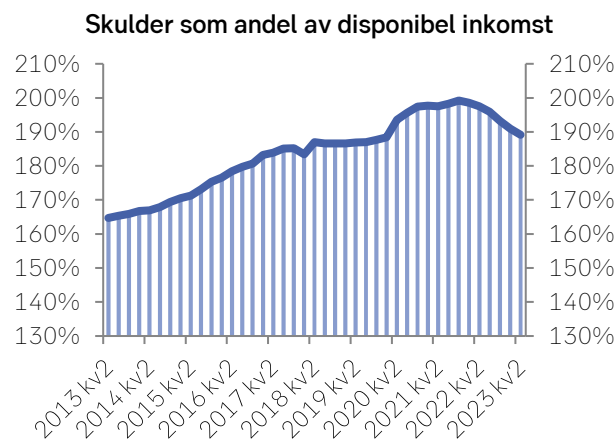
- Skulderna som andel av förmögenheten minskade till 19,2 procent
- Skulderna som andel av disponibel inkomst sjönk till 189,1 procent
- Räntekvoten steg till 6,5 procent

I SEB:s Sparbarometer studerar vi skulderna både i förhållande till hushållens disponibla inkomster och de samlade tillgångarna. Det är viktigt att förstå både hushållens balans- och resultaträkning när man analyserar hushållens skuldsättning. Under årets andra kvartal sjunker båda måtten.

Ett starkt nysparande parallellt med en fortsatt låg skuldökningstakt gjorde att tillgångarna ökade mer än skulderna. Det ledde till att hushållens skuldkvot, de aggregerade skulderna som andel av de aggregerade tillgångarna, minskade något under det andra kvartalet till 19,2 procent (-0,3 procentenheter).

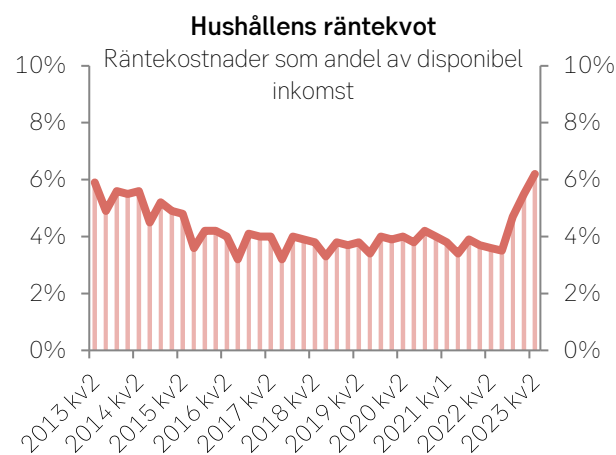
Om man istället tittar på hushållens skulder som andel av disponibel inkomst minskar de ytterligare under årets andra kvartal. Trots en negativ reallöneutveckling under kvartalet växte hushållens disponibla inkomster snabbare än skulderna, vilket resulterade i att skuldkvoten minskar från föregående kvartal och ligger nu på 189,1 procent.

Det ena måttet är inte mer korrekt än det andra men den historiska utvecklingen visar att analysen av hushållens skuldsättning inte blir komplett utan att både tillgångar och inkomster inkluderas.

För att få en helhetsbild av hushållens skuldsättning är även ett tredje och kompletterande mått viktigt, den så kallade räntekvoten. Den mäter relationen mellan hushållens ränteutgifter och hushållens disponibla inkomster. Den låga räntemiljön har över tid pressat ner räntekvoten till historiskt låga nivåer. En stabil trend sen slutet av 2011 som sedan planade ut runt 4 procent under 5-6 år, vilket sammanfallit med den period Riksbanken hade minusränta. Under 2022 steg inflationen kraftigt vilken också bidrog till att perioden av extremt låga räntor fick ett slut och därmed också den låga räntekvoten.

Under kvartalet höjde Riksbanken styrräntan med 50 punkter från 3,0 procent till 3,5 procent samt annonserade om en höjning på ytterligare 25 punkter. Då många hushåll har kort eller ingen bindningstid på sina lån får en räntehöjning ganska snabbt ett stort genomslag i hushållens ränteutgifter och därmed på räntekvoten. Under andra kvartalet steg räntekvoten till 6,5 procent jämfört med föregående kvartal (6,3 procent). Jämfört med samma kvartal förra året har räntekvoten stigit med 85 procent (3,5 procent). Det är den högsta räntekvoten sedan tredje kvartalet 2012. Det mesta talar för att den sista höjningen av styrräntan kommer under hösten för att sedan ligga kvar på denna nivå tills Riksbanken inleder sänkningar runt halvårsskiftet 2024. Hushållen kommer därmed behöva vänja sig vid dessa högre räntekostnader en tid framöver. Sakteligen kommer samhället landa i ett nytt normalläge, men till dess kommer fortsatta prioriteringar behöva göras vilka kan komma att få effekter på hushållens sparbetende under kommande kvartal.

De svenska hushållens skuldsituation ser alltså olika ut beroende på vilket mått man använder. Det som är gemensamt för dem är att de aggregerade nominella skulderna stigit under hela mätperioden. Avgörande för hur måtten förändrats över tid har alltså inte varit om skulderna gått upp eller ner utan hur de disponibla inkomsterna, det generella ränteläget och hushållens tillgångar har utvecklats.

Definitioner och källor

Definitioner

Tillgångar	Bostäder, direktägda aktier, tjänstepensioner, privat försäringssparande, fonder, inlåning (inkl. bankkonto, riksgäldsspar, sedlar och mynt), premiepensionssparande och obligationer
Bostäder	Taxeringsvärde enligt Skatteverkets typkoder och marknadsvärdesberäkning med SCB:s köpeskillingskoefficient. Observera att justering gjorts gentemot tidigare kvartal då Skatteverket justerat sina definitioner och typkoder
Skulder	Bostads-, konsumtions-, CSN- och övriga lån
Nettoförmögenheten	Tillgångar – skulder
Skuldkvot	Skulder/Tillgångar
Nysparande	Nettotransaktioner i respektive kategori

Källor

- Pensionsmyndigheten
- SEB
- Svensk Försäkring
- Statistiska centralbyrån (SCB)
- Mäklarstatistik

Denna rapport publicerades 5 september 2023

Américo Fernández

Privatekonom
070-739 45 64

Susanne Eliasson

Senior privatekonomisk analytiker
070-763 65 88

Amie Berglund

Privatekonomisk analytiker
Ansvarig för sammanställningen av Sparbarometern
070-739 41 51

Niklas Magnusson

Presskontakt
070-763 82 43